

MUSTAQIL TA'LIM TIZIMI HAQIDA

Ne'matova Nigora Soliddin qizi

SamDChTI tayanch doktoranti

Annotatsiya: *Ushbu maqola hozirgi kunda ta'lim tizimida katta e'tibor qaratilayotgan va shu bilan bir qatorda uni yanada takomillashtirishni talab etayotgan mavzulardan biri bo'lgan -mustaqil ta'lim tizimi haqida. Bunda asosan mustaqil ta'lim va uni qanday olib borish to'g'risida tavsiyalar berilgan.*

Annotation: *This article is about the independent education system, which is one of the topics that is currently receiving a lot of attention in the education system and, at the same time, requires further improvement. In this, recommendations are mainly given on independent education and how to conduct it.*

Kalit so'zlar: *mustaqil ta'lim, maktab, qobiliyat, tamoyil.*

Ma'lumki, mamlakatimiz ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish, ilm-fan sohasi rivojini jadallashtirish maqsadida Prezident farmoni loyihasi ishlab chiqildi. Farmon loyihasida ta'limdagi hozirgi muammolarni hal qiladigan, yaqin besh yilda natijasini ko'rsatadigan va keyingi taraqqiyot darajasini belgilab beradigan maqsadlar qamrab olingan. Mazkur loyihada dunyodagi zamonaviy o'quv dasturlari, o'qitish metodikalarini o'rganib, yurtimiz umumta'lim maktablarida joriy qilish muhimligi ta'kidlandi. Har tomonlama barkamol shaxsni tarbiyalash jamiyatimizning eng muhim vazifalaridan biridir. Bu vazifani bajarishda umumta'lim maktabining o'rni katta.

Bu say-harakatlarning barchasi maktabda ta'lim tizimini yangi bosqichga olib chiqish uchun olib borilmoqda. Ta'lim sohasida bo'layotgan har bir o'zgarish jamiyatimiz ravnaqiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Mamlakatning intellektual salohiyatini oshirish, davlat ta'lim standarti talablariga javob bera oladigan tizim yaratish muhim omil hisoblanadi.

Shu o'rinda qaysi sohada bo'lmasin bilimlarni mustaqil ravishda o'rganishga e'tiborni qaratmoqchimiz. Shaxs shakllanar ekan u bilan ong, e'tiqod, bilim va xulq-atvor tajribasi shakllanadi, atrofida gilar bilan rivojlanib boradi va bu tajriba umrbod orttirilgan bilim, ko'nikma, odat va mustaqillikdan iborat. To'liq mustaqilliksiz o'quvchi o'z bilimini yaxshi rivojlantira olmaydi. Shiddat bilan rivojlanayotgan davrda esa mustaqil bo'lish, mustaqil fikrlay olish va mustaqil o'rgana olish qobiliyati juda muhim.

Xo'sh, mustaqil ta'lim nima? O'quvchining ta'limni o'z zimmasiga olish qobiliyati"-A. Holik (1979). Mustaqil ta'lim – muayyan fandan o'quv dasturida belgilangan hamda o'quvchi tomonidan o'zlashtirilishi lozim bo'lgan bilim, ko'nikma va malakalarni shakllantirishni, o'zlashtirish darajasini amalga oshiriladigan ta'lim shakllaridan bo'lib, o'qituvchi maslahati va tavsiyalari, bilimlar taqsimotiga

tayyorgarligi asosida sinfdan tashqarida bajariladi. Ta'lim tizimida mustaqil bilim olish, nazorat qilish mustaqil ta'lim olishning asosiy omillaridan biri hisoblanadi.

Mustaqil bilim olishda avvalo, o'quvchilarda mustaqil ishlash, erkin, ijodiy faoliyat yuritish va eng asosiysi mustaqil fikrlash ehtiyojini shakllantirish lozim. Bunda avvalo biz nimani xohlayotganimizni, aynan bizga nima kerak ekanligini bilib olishimiz kerak. Oldimizga aniq maqsad qo'yib, qilinishi kerak bo'lgan vazifalarni rejalashtirib olishimiz hamda manbalardan tog'ri foydalana olishimiz kerak. Va bu orqali biz:

- faollikka erishamiz,
- o'z mehnatimizni samaradorligini ko'ramiz,
- o'zimizga ishonchimiz oshadi,
- yanada ma'suliyatni sezamiz
- va eng muhimi kelajagimiz uchun o'zimiz ishonch bilan harakat qilamiz.

Hozirgi zamonaviy texnologiyalar davrida mustaqil ishlash uchun izlanuvchilarga foydalanishlari uchun hech bir qiyinchilik yo'q, faqatgina biz to'g'ri foydalana olsak bas. Mustaqil o'rganishda izlanuvchilardan faol bo'lish, o'rganganlaridan xulosa qilib o'zlari qaror qabul qila olishlari va mustaqil fikr yuritib uni baholay olishlari talab qilinadi. Mustaqil ta'limni tashkil etishda o'quvchilarning aqliy rivojlanishiga zamin tayyorlab, bu jarayonda tanqidiy va ijodiy fikr yuritishni shakllantirish ustuvor yo'nalish sanaladi.

REFERENCES:

1.Ибраева Н. Формирование опыта учебно-познавательной деятельности учащихся начальных классов. 1984.

2.Muslimova, A.F. O'z-o'zini takomillashtirishga va ijodiy o'zini namoyon qilishga intilishlarni rivojlantirish / A.F. Muslimova // O'rta maxsus kasb ta'limi.- 2010 yil - № 4.

3.Benson, P. (2011). Language learning and teaching beyond the classroom: An introduction to the field. In Beyond the language classroom (pp. 7-16). Palgrave Macmillan, London.

4.dissercat.com/content/formirovanie-opyta-uchebno-poznavatelnoi-deyatelnosti-uchashchikhsya-nachalnykh-klassov